

INTEGRATIVE LEARNING STRATEGY IN THE ACTIVITIES OF TEACHERS IN THE CONTEXT OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

Key words: *integration, interdisciplinary integration, horizontal/vertical interdisciplinary/interdisciplinary connections, integration of digital tools, integration of pedagogical tools, synchronization of lesson content, synchronization of structural units of the lesson*

Здрагат Світлана Геннадіївна,

кандидат соціологічних наук,
старший викладач кафедри філософії освіти,
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти

Одеської обласної ради»,

м. Одеса, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-2574-1927>

e-mail: s.zdragat@gmail.com

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕВАЛЮАЦІЇ У СФЕРІ ОСВІТИ

Ключові слова: *евалюація, якість освіти, оцінювання, самооцінювання*

Останнім часом у сучасному світі надійна інформація про стан та якість освіти стає певним ресурсом, різні країни світу намагаються шляхом об'єднання зусиль виробити спільні підходи до оцінювання результатів навчання: впроваджують різні порівняльні дослідження, порівнюють підготовку здобувачів освіти з міжнародними стандартами, здійснюють моніторинг якості освіти – все це надає цінну інформацію про стан освіти та формує її якісні характеристики.

Науковці наполягають, що в основу успішних стратегій управління якістю освіти закладаються три базових фактори: широкий погляд на освітні результати у поєднанні з різними методами оцінки освітніх досягнень, якість освітніх програм та ефективність освітніх процесів. Врахування цих факторів створює необхідність пошуку нових підходів та механізмів отримання, аналізу та використання інформації про досягнуті результати задля посилення динаміки управлінських впливів

шляхом оперативного реагування на отриманні результати [3, с. 188].

У країнах Європи і США ключовою діяльністю в цьому напрямку вже протягом кількох десятиліть виступає евалюація, яка дає змогу виведення процесів аналізу стану та динамічної оцінки організаційних, методичних та психологічних параметрів освітнього процесу, як в окремому закладі освіти, так і у системі в цілому, на якісно новий рівень. Евалюація в освіті розглядається як цілісна контрольно-оціночна та оціночно-аналітична система, що надає інформацію про стан досліджуваних об'єктів. [1, с. 26].

Висновки, які сформульовані за результатами таких досліджень, дозволяють уникнути помилок, оскільки динамічні оцінки евалюації дозволяють отримати максимально об'єктивні дані про стан оцінюваних об'єктів при дотриманні певних вимог. На етапі розробки і застосуванні валідних та надійних засобів і методів оцінювання, на наукової основі теорії та практики педагогічних вимірювань, основними виступають кількісні у поєднанні з якісними характеристики. На етапі забезпечення якості педагогічного інструментарію, відповідно до показників та критерії якості освіти, основними виступають надійність, валідність, диференційна здатність. При плануванні процедури оцінювання та організації моніторингових досліджень якості освіти за результатами незалежних контрольно-оціночних процедур в основу закладаються такі характеристики, як незалежність, своєчасність, періодичність, науково обґрунтовані показники та критерії оцінки, статистично обґрунтовані шкали та рівні. На етапі збору даних обов'язковим є масовий та незалежний характер процесів оцінки, єдиний спосіб обробки вихідних даних та інтерпретацій результатів, доступність інформації. За результатами евалюаційного дослідження формуються дії, які, як слід, приведуть до прийняття обґрунтованих рішень щодо вдосконалення освітнього процесу [2, с. 14].

При концептуалізації оцінювання, наприклад, шкільної системи освіти та процесів педагогічної діяльності дуже важливим правильно поставити питання до різних «зацікавлених» груп школи. Це особливо стосується обґрунтування предмета дослідження, критеріїв та дослідних запитань. Істотною є згода усіх зацікавлених на способи збору даних про їхню роботу. Процес спільної дискусії, узгоджень і можливо домовленостей є дуже значущим, а тому важливо наполегливо і послідовно працювати у таких напрямках:

- інтегрувати всю шкільну громаду, організувати співпрацю представників різних груп;
- збільшувати можливості використання результатів оцінювання різними суб'єктами процесу, що призводить до очевидного покращення якості роботи і життя школи;
- домагатися більшої мотивації та лояльності до форм роботи, що не були нав'язаними зверху;
- применшити побоювання, забезпечити більше почуття безпеки, пов'язаної з оцінюванням власних заходів завдяки чинній участі у процесі оцінювання;
- розвивати креативність у командній роботі;
- визначати саме той предмет оцінювання, який дозволить удосконалювати якість освітнього процесу;
- постійно удосконалювати професійну майстерність вчителів, створювати можливість спільного вивчення процедур, методів, створення інструментів оцінювання;
- особливу увагу звертати на організаційний розвиток школи
- покращення спілкування, виникнення відповідних процедур діяльності, інформаційних каналів;
- завдяки контактам із публічною думкою формувати позитивний імідж школи, що дозволяє залучити до модернізаційного процесу різні групи, зокрема позашкільні [6, с. 157].

Підбір методів реалізації оцінювання диктується цілями та обранням об'єктом оцінювання. Для успішного процесу оцінювання ключовою є відповідь на запитання: Для чого хочемо проводити дослідження? Якою є мета? Щоб оцінювання мало сенс, необхідно окреслити, яким чином будуть використовуватись знання, отримані у процесі дослідження. Під час оцінювання головним є не задоволення пізнавальної цікавості, а націленість на здобуття знань, що можуть бути корисними для запровадження змін чи модифікації реалій школи.

Потрібно докладно визначити об'єкт, що планується піддавати процесу оцінювання. Визначення дослідної сфери, а тим самим усунення не пов'язаних з метою дослідження завдань, дозволяє детально запланувати процес збору даних, створити можливості знаходження відповідей на поставлені запитання.

У методології суспільних наук існує два підходи до проведення досліджень: кількісний і якісний. Кількісний підхід характеризується тим, що в результаті реалізації дослідної

процедури з'являються дані у формі чисел; процедури аналізу цих даних є статистичними процедурами. Кількісними методами досліджуються тільки масові явища на рівні школи. Для того, щоб можна було зробити висновки на підставі отриманого матеріалу про цей процес, необхідна велика кількість дослідної вибірки. При якісному підході акцент робиться на контексті, у якому функціонують дослідні особи. Щоб їх зрозуміти, важливо використовувати їхню мову, влучно виявляти сутність їх очевидної поведінки, мотивів. У цьому разі виправданою є мала вибірка; при цьому дослідження виявляється більш глибоким, ніж при кількісному підході.

Рішення про вибір дослідної стратегії приймається в залежності від мети і сфери, котрих стосується оцінювання. Однак, в рамках одного процесу оцінювання доцільно поєднувати методи, що містяться в обох стратегіях. З метою вирішення якоїсь проблеми у школі, слід розпочати з дослідження більш широкого масштабу, щоб зорієнтуватися, наскільки поширеним є явище, кого стосується, які є думки з цього приводу. При впевненості у важливості цього питання можна продовжити дослідження якісними методами, щоб дійти до глибшого вивчення.

Звернувшись до прийнятої стратегії проведення евалюації, у методологічному плані важливо обґрунтувати методи добору вибірки. Предметом оцінювання в школі можуть бути: учні, вчителі, адміністрація, батьки, майбутні роботодавці, вибрані працівники місцевих органів самоврядування, працівники управління освіти та інші. Важливо серед усіх чітко визначити саме ту групу, яку будемо досліджувати, тобто популяцію [5, с. 36].

Якщо відповідно до мети оцінювання, ми вважаємо корисною інформацію, отриману в ході кількісних досліджень, потрібно вибрати для дослідження багаточисельну вибірку, скориставшись методом випадкового вибору (що уможливило зробити статистичні висновки про всю популяцію). Якщо, навпаки, прийнято рішення проводити оцінювання якісними методами, то доцільно підібрати малочисельну вибірку. При цьому особи, запрошені до дослідження, повинні володіти інформацією по темі і мати різноманітні погляди.

На підставі поглядів і характеристики дослідних осіб, за допомогою статистичних методів, можна робити висновки, які погляди поширюються на всю популяцію. Щоб виконати підбір

вибірки випадковим способом, потрібно мати у наявності опис дослідної популяції, враховуючи наступні умови:

- відповідності – опис повинен правильно віддзеркалювати дослідну популяцію і бути актуальним;
- достатності – опис повинен містити всі спільноти дослідної популяції;
- виключеності – кожен елемент популяції повинен виступати в описі тільки один раз;
- точності – опис не може містити неіснуючі групи або тих, хто не належить до дослідної популяції;
- організованості – опис повинен бути пронумерований і доступний в одному місці [6, с. 73].

Результати оцінювальних процесів широко інтерпретуються, що дозволяє навчальним закладам, управлінцям, адміністрації шкіл та вчителям обирати перспективні напрями корекції освітнього процесу для підвищення якості освіти.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зазначити, що на зміну переважній констатації стану якості освіти за результатами оцінювальних процесів приходять інноваційні методи стратегічного прогнозування і аналізу тенденцій в зміні якості освіти. Одним із шляхів вирішення цієї складної проблеми може бути науково-обґрунтована організація евалюаційних процесів. Розвиток незалежної від педагогів контрольно-оцінювальної діяльності шляхом використання апарату і засобів педагогічних вимірювань і можливості надання такої інформації широкій аудиторії користувачів дозволяє не формально, а реально управляти освітнім процесом і приймати обґрунтовані рішення, що сприяють підвищенню якості освіти.

Список використаних джерел

1. Вайс К. Г. Оцінювання: методи дослідження програм та політики / Керол Вайс / пер. з англ. Р. Ткачука, М. Корчинської; наук. ред. пер. О. Кілієвич. Київ : Основи, 2000. 671 с.
2. Гопкінз Д. Оцінювання для розвитку школи / Д. Гопкінз / [пер. з англ. Г. Вець]. Львів : Літопис, 2003. 256 с.
3. Здрагат С. Г. Евалюація як система інноваційного підвищення якості освіти у соціологічній перспективі. *Вісник Львівського університету* : збірник наукових праць. Львів : Львівський національний університет ім. І. Франка. Серія: соціологічна. 2015. №9. С. 187-193.

4. Здрагат С. Г. Проблеми якості в освіті. *Всеукраїнська науково-практична конференція «Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку»*. Одеса. Вид. Букаєв Вадім Вікторович, 2019. 352 с.

5. Здрагат С. Г. Розвиток школи: евалюаційний підхід. *Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічної та психологічної наук в Україні та країнах Євросоюзу»*. Люблін, Польща, Maria Curie- Sklodovska University, 2020.

6. Самооцінювання в школі / [пер. з пол. О. Гарцули]. Львів : Літопис, 2011. 186 с.

Svitlana Zdragat,

Candidate of Sociological Sciences,
senior lecturer of the Department of Philosophy of Education,
KZVO "Odesa Academy of Continuing Education".
Odesa Regional Council".
Odessa, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-2574-1927>

e-mail: s.zdragat@gmail.com

PRINCIPLES OF THE ORGANIZATION OF EVALUATION IN THE FIELD OF EDUCATION

Key words: evaluation, quality of education, assessment, self-assessment

Diana Zozulya,

Student of Kyiv National University of Technologies and Design,
Kyiv, Ukraine.
stilinskiteen@gmail.com

DEVELOPMENT OF CREATIVITY AS A CORE COMPETENCY IN THE WORK OF A HIGHER EDUCATION INSTITUTION LECTURER

Key words: competences, competence approach, content of education, postgraduate education, andragogy

The concept of «competence» is primarily viewed as a combination of knowledge, skills, values, and ways of thinking necessary for successfully completing various tasks (according to N. Bagramova, I. Zagaynov, O. Ilchenko, V. Naperova, S. Ozhogov, E. Simanyuk, A. Slastyonin, L. Fishman, A. Khutorsky, A. Cheremisina, M. Chogonov,